

Regulamento do Traballo Fin de Máster en Dirección de Empresas (MBA)

Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais Facultade de Administración e Dirección de Empresas

Aprobado na Comisión Académica do Máster de 11 de decembro de 2013

Aprobado no Consello de Goberno de 21 de maio de 2014

Artigo 1. Obxecto e ámbito de aplicación

Este Regulamento do Traballo Fin de Máster (TFM) en Dirección de Empresas ten por obxecto a regulación do proceso de realización e avaliación dos TFM da titulación de Máster Universitario en Dirección de Empresas que se imparte na Facultade de CC. Económicas e Empresariais de Santiago e na Facultade de Administración e Dirección de Empresas de Lugo.

Desenvólvese ao abeiro da Normativa de matrícula, elaboración e defensa dos traballos Fin de Máster e Fin de Máster da Universidade de Santiago de Compostela

Capítulo 1. Consideracións Xerais

Artigo 2. Características do TFM en Dirección de Empresas

Segundo o RD de ordenación das ensinanzas universitarias oficiais, *as ensinanzas de Máster concluirán coa elaboración e defensa dun Traballo Fin de Máster.*

O plan de estudos de Máster Universitario en Dirección de Empresas establece para esta materia una carga lectiva de 6 créditos. Os traballos Fin de Máster serán individuais.

Artigo 3. Obxectivo do TFM

Segundo aparece recollido no Plan de Estudos, o TFM consiste na elaboración, por parte do/a alumno/a, dun traballo persoal onde se integren (traballo de síntese) e apliquen os coñecementos e destrezas obtidos durante os estudos realizados na titulación de Máster Universitario en Dirección de Empresas, e se desenvolvan, dentro das que aparecen na ficha do TFM na Memoria do Máster Universitario en Dirección de Empresas, as seguintes competencias:

- Adaptación a novas situacións.
- Definición de prioridades na consecución de obxectivos.
- Deseño de produtos e emprendemento de proxectos empresariais.
- Diagnóstico de necesidades e oportunidades e identificación de potencialidades e ameazas do sector.
- Interpretación e avaliación con espírito crítico dos resultados obtidos.
- Manexo de técnicas de comunicación.
- Manexo de técnicas de recollida de datos.
- Toma de decisións e resolución de problemas.

- Traballo nun contexto de responsabilidade social.

Artigo 4. Contidos do TFM

O/a estudante deberá realizar e presentar un traballo no que demostre as competencias adquiridas ao longo dos seus estudos. Segundo a orientación escollida polos alumnos e de acordo cos obxectivos establecidos, caben as seguintes alternativas:

1. Alumnos con orientación profesional. Deben elaborar e defender un Traballo Fin de Master baixo a dirección de un/a profesor/a do Master, previa a autorización da Comisión Académica do Master na que se demostre que posúe as competencias xerais da titulación e que, polo tanto, é capaz de aplicar de un xeito integrado os coñecementos e habilidades adquiridos nas materias do Máster. O traballo pode consistir nunha proposta para a creación de una empresa ou en calquera outro proxecto relacionado coas competencias do Máster. A elaboración e a defensa de este traballo terán carácter individual.

Na avaliación do traballo terase en conta, entre outros criterios, o grado de viabilidade práctica da proposta e o grado de orixinalidade, non podéndose reproducir traballos xa existentes. Con carácter xeral, a presentación e defensa do traballo realizarase ante un tribunal designado pola Comisión Académica do Máster, seguindo o calendario establecido pola Universidade de Santiago.

2. Os alumnos con orientación académica ou investigadora deben realizar un traballo académico ou de investigación, proposto e dirixido por un/a profesor/a Doutor, do Máster, previa autorización da Comisión Académica do Máster. A finalidade é iniciar o estudante na investigación nas áreas de Organización de Empresas, Comercialización e Investigación de Mercados, ou Economía Financeira e Contabilidade.

Os criterios para a aprobación dos traballos correspondentes a orientación investigadora son os seguintes:

- 1.- O tema a analizar pertencerá a unha das liñas de investigación establecidas nun programa de doutoramento de áreas afíns.
- 2.- O traballo de investigación deberá conter unha revisión da literatura sobre o tema elixido rigorosa, ben estruturada e actual.
- 3.- O traballo deberá incorporar unha parte empírica, realizada a través dunha metodoloxía de casos (con respostas e información proporcionada polos membros das empresas ou organizacións estudadas) e/ou unha metodoloxía cuantitativa que, ademais da análise descritiva dos datos, contraste un modelo previamente formulado.
- 4.- O traballo deberá ter conclusións e indicar liñas de investigación futuras.
- 5.- A bibliografía citada o final do traballo deberá incluír unicamente as referencias citadas no texto.

Artigo 5. Comisión de Académica do Máster (Comisión TFM)

A Comisión Académica do Máster será a encargada de exercer as competencias que se establecen no artigo 3 da Normativa de matrícula, elaboración e defensa dos TFM e as que se desenvolvan neste Regulamento. Entre elas estarán as seguintes:

- Establecer a convocatoria anual
- Determinar os sistemas de titorización
- Aprobar a proposta dos temas e a súa asignación
- Instrumentar e publicar un procedemento para a asignación dos titores/as e os temas que poderán desenvolverse na elaboración do Traballo,
- Decidir sobre a modificación de temas e/ou titor/ra asignado
- Fixar as características dos traballos (extensión, formato, contido mínimo,...), dentro dos límites fixados neste Regulamento
- Aprobar os tribunais de avaliación
- Autorizar os traballos que se someterán a avaliación en cada oportunidade
- Establecer as datas de depósito e defensa pública dos traballos
- Resolver as incidencias graves relativas a esta materia

Artigo 6. Matrícula e réxime de convocatorias

Rexerase pola convocatoria de matrícula de cada curso académico en canto a requisitos, prazos e demais circunstancias

A matrícula dará dereito á presentación do traballo en dúas oportunidades en calquera das previstas no curso no que estea matriculado e reportará os prezos públicos establecidos, sempre que cumpra os requisitos para a súa avaliación.

Capítulo 2. Propostas, titores e asignación dos TFM

Artigo 7. Titor/ra do TFM

Cada TFM require un titor/ra que será persoal docente e investigador (PDI) das áreas de coñecemento que imparta docencia na titulación.

Os TFM poden desenvolverse parcialmente no marco de convenios con empresas ou institucións, ou no marco de convenios de intercambio de estudantes (ERASMUS, SICUE, ...), sempre que o convenio o permita.

Caberá a posibilidade dun/ha cotitor/ra no suposto de que as características do TFM ou do/a titor/ra así o aconsellen.

Artigo 8. Títulos dos TFM

O/A Coordinador/a do Máster, á vista dos alumnos matriculados, solicitaralle aos departamentos con docencia na titulación a proposta de títulos e titores. Os departamentos enviaranlle as propostas ao/á coordinador/a.

Artigo 9. Asignación dos Títulos dos TFM.

Rematado o prazo de matrícula, a Comisión Académica do Máster abrirá o proceso para o desenvolvemento dos TFM nese curso académico. Primeiro extraeráse a lista de alumnado repetidor que, mediante escrito razoado e co visto e prace do seu titor/a; solicite repetir título e titor/ra. Os que non o fagan someteranse ao procedemento novo de asignación que se vai abrir, onde se integrarán no caso de que non fose posible esa repetición. Esta opción para os estudantes repetidores só poderá utilizarse unha vez.

O proceso de asignación de TFM realizarase segundo o seguinte procedemento:

- Cada curso académico, a Coordinación do máster comunicará ao alumnado unha relación das liñas xerais de Traballos Fin de Máster (Anexo I).
- O alumnado elixirá a liña de traballo e o titor seguindo un criterio de prioridade en función do expediente académico de cada solicitante.
- A Comisión Académica aprobará a asignación definitiva e a remitirá ao/a coordinador/a para a súa publicación.

Artigo 10. Funcións do/a titor/ra

O titor/ra programará sesións de traballo co estudante, que serán as que indique a normativa da USC, nas que establecerá a programación das tarefas que debe realizar e orientará o traballo. Son funcións do titor:

- Asesorar ao alumno na concreción do traballo.
- Asesorar ao alumno en canto á estrutura a seguir, métodos de investigación a utilizar, forma de redactar os informes, etc.
- Supervisar o traballo do alumno e realizar un seguimento dos progresos parciais do alumno na elaboración do traballo.
- Aconsellar ao alumno no relativo á presentación, asesorándoo nas técnicas de exposición e defensa do traballo.

O/A estudante deberá enviarlle ao/a titor/ra o traballo finalizado coa antelación marcada na guía docente.

O traballo fin de máster é, ante todo, responsabilidade do alumno.

Capítulo 3. Características dos TFM

Artigo 11. Extensión do TFM

Recoméndase entre 10.000 e 20.000 palabras (excluindo do cómputo os anexos que poida ter o TFM), escritas en español ou galego. Opcionalmente, poderá presentarse adicionalmente en inglés.

Artigo 12. Traballo a presentar

O documento presentado amosará o traballo desenvolvido polo alumno. Como norma xeral, incorporará como mínimo os seguintes apartados:

- a) *Páxina inicial*: Nesta páxina aparecerá
 - i) O título completo do TFM (en español, galego e inglés)
 - ii) O seguinte parágrafo: “Traballo de Fin de Máster presentado na Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais da Universidade de Santiago de Compostela para a obtención do Máster en Dirección de Empresas”

- iii) Curso académico de presentación
 - iv) Nome do estudante
 - v) Nome do titor/titora
 - vi) Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais/Facultade de Administración e Dirección de Empresas. Universidade de Santiago de Compostela
- b) *Resumo executivo*: o resumo executivo (en español ou galego, e en inglés) debe responder brevemente a obxectivos do proxecto, plans de actuación, resultados previstos e conclusións.
- c) *Índice* de contidos, de táboas, etc.
- d) *Obxectivos* do TFM.
- e) *Planificación*: debe incluír cal foi a planificación temporal do traballo e a división en fases e tarefas.
- f) *Traballo realizado*: incluírá o desenvolvemento do TFM. No caso de que o traballo inclúa unha parte empírica ou unha análise de casos, estará descrita e presentada neste apartado.
- g) *Conclusións e posibles ampliacións*: debe incluír de que xeito o traballo realizado cumpre os obxectivos do apartado d), así como cales son as limitacións do traballo e as posibles ampliacións.
- h) *Bibliografía*: incluírá, polo menos, a bibliografía empregada para a realización do traballo.

O formato no que ten que ser presentado o TFM será publicado na guía docente da materia.

Capítulo 4. Depósito e defensa dos TFM

Artigo 13. Prazos.

A Comisión Académica do Máster aprobará a guía docente e os períodos de avaliación dos TFM, que se publicarán xunto coa convocatoria oficial de exames de cada curso académico, sempre nos períodos fixados no calendario oficial da USC.

Artigo 14. Depósito do TFM

O alumno entregará na Secretaría Administrativa do Departamento de Organización de Empresas e Comercialización en Santiago ou no Decanato da Facultade de Administración de Empresas de Lugo, nas datas que se indiquen na programación académica do centro, 4 copias impresas da memoria do traballo e 1 copia en soporte informático (CD-ROM). A copia informática terá o seguinte contido:

- Texto do proxecto en formato Word ou PDF.
- Anexos que se teñan dixitalizados

O depósito e solicitude de avaliación dun TFM implica a súa defensa na primeira oportunidade de avaliación que teña lugar. Se non obtén unha cualificación de aprobado ou superior, o estudante pode solicitar a devolución dos orixinais e copias e deberá volver a realizar o depósito e solicitar a defensa pública na seguinte oportunidade de avaliación á que decida concorrer.

Artigo 15. Defensa pública dos TFM

Os TFM requirirán sempre de presentación e defensa pública.

A presentación dos Traballos será realizada pola estudante ou o estudante de xeito presencial. Non obstante o anterior, para casos excepcionais debidamente autorizados polas respectivas Comisións, poderá realizarse a defensa polos medios telemáticos, coas garantías que se determinen na autorización.

A defensa, consistirá na explicación oral do traballo polo alumno, durante un tempo máximo de 30 minutos, coa axuda dos medios informáticos ou audiovisuais que estime pertinentes.

Concluída a exposición, o Tribunal abrirá unha rolda de intervencións de calquera profesor do Máster. Por último, os membros do Tribunal formularán as preguntas e solicitarán as aclaracións que consideren oportunas para xulgar a calidade técnica e científica do traballo.

Capítulo 4. Avaliación do TFM

Artigo 16. Tribunais de avaliación

Cada Tribunal estará formado por tres membros que serán persoal docente e investigador das áreas de coñecemento con encargo docente na titulación, dos que polo menos un procurarse que pertenza ao Departamento do/a titor/ra do TFM, e, polo menos, un suplente. Os titores dos traballos avaliados non poderán formar parte dos tribunais. A participación nos tribunais é obrigatoria para as persoas nomeadas, agás causa de forza maior debidamente acreditada.

En cada Tribunal haberá un/unha presidente/a e un/unha secretario/a. Utilizarase o criterio de categoría docente e antigüidade para nomear o presidente/a que será o de maior categoría e máis antigo e o/a secretario/a, será o de menor categoría e máis novo. O/a presidente/a e secretario/a exercerán como tales en todas as actuacións. Procurarse que a participación dos membros dos tribunais sexa rotatoria.

No caso de que un dos membros do Tribunal non poida asistir e deba actuar o suplente, este substituirá ao membro ausente tamén no cargo que ostentaba dentro do Tribunal.

A Comisión do TFM aprobará e trasladaralle ao/á decano/a para a súa publicación e designación, os tribunais que actuarán en cada oportunidade de avaliación, unha vez coñecidos os estudantes que efectuaron o depósito para esa oportunidade

Artigo 17. Requisitos de avaliación

Os TFM só poderán ser avaliados unha vez que se teña constancia de que o/a estudante superou todas as materias restantes do plan de estudos e dispón de todos os créditos necesarios para a obtención do título de Máster, salvo os correspondentes aos propios traballos.

O/a Coordinador/a deberá verificar que se cumpren estes requisitos para autorizar a súa avaliación. Para estes efectos, no caso de que na data de presentación e avaliación aínda non se recepcionarán todas as actas de exame das materias, o/a

Coordinador/a solicitaralle ao profesorado encargado das materias, que informe sobre as cualificacións do alumnado que vaia someterse a avaliación nesa oportunidade. Estes informes teranse en conta no momento de cualificación dos Traballos.

O/a Coordinador/a remitirá para a súa publicación, a listaxe de alumnado autorizado xunto cos tribunais de avaliación.

No caso de que algún estudante defenda o TFM sen cumprir este requisito, esta avaliación non producirá efectos,

Artigo 18. Criterios de Avaliación

Os membros do Tribunal de Avaliación realizarán un informe, seguindo como orientación os criterios de valoración establecidos no Anexo I.

Artigo 19. Proceso de Avaliación

- a) O/a presidente/a do Tribunal de avaliación realizará a convocatoria de avaliación.
- b) Unha vez realizada a defensa pública, os membros do Tribunal completarán o proceso de avaliación do TFM.
- c) O Tribunal de avaliación fará pública a valoración de traballo, que poderá realizarse ao final de cada sesión de exposicións se o Tribunal é compartido e así o decide.

O alumnado terá dereito á revisión das cualificacións nas datas e horarios que para tal efecto deberán fixarse no momento de facer públicos os resultados provisorios.

Capítulo 5. Dereitos do alumnado. Publicación dos traballos.

Unha copia electrónica dos TFM superados quedará depositada no Centro e poderán ser utilizados para usos académicos e de investigación na USC, coa mención específica aos seus autores. Para estes efectos, o alumnado asinará a correspondente autorización de difusión e a declaración de que se trata dun traballo orixinal.

A Comisión Académica do Máster poderá propoñer a publicación dos TFM que destaquen pola súa calidade. Os autores destes traballos, co visto e prace do titor/a, deberán asinar o correspondente documento para autorizar a súa difusión no repositorio institucional da USC

Disposición Final. Entrada en vigor

Este Regulamento será de aplicación a partir do curso 2013-14.

Disposición Derrogatoria.

Queda derogado o actual Regulamento de TFM en Dirección de Empresas da Universidade de Santiago de Compostela.

ANEXO I

Criterios avaliación	Ponderación	Descrición
Contido	50%	Obxectivos propostos Profundidade da análise desenvolvida Metodoloxía utilizada Coherencia e solidez das argumentacións Establecemento e presentación das conclusións Amplitude da revisión bibliográfica Orixinalidade e viabilidade da proposta
Estrutura e formato	20%	Estrutura e orde expositiva Organización axeitada e coherente do proxecto Capacidade de comunicación escrita Cumprimento das normas de formato establecidas
Defensa	30%	Exposición clara e ben estruturada Cumprimento dos tempos establecidos Uso axeitado dos materiais de apoio utilizados Capacidade de comunicación oral, xestual,... Argumentación a preguntas e comentarios do tribunal